

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ.

Тема	Лекції	Семінари	Сам.роб.	Всього
Змістовний модуль 1. <u>1. Розвиток освітніх систем</u> 1. Типи виховання	2		2	4
2. Виховні системи	2	2	2	6
3. Розвиток освітніх інститутів	2		4	6
4. Системи навчання	2		2	4
5. Інноваційні освітні системи кінця XIX – XX ст.		2	4	6
Разом	8	4	14	26
Змістовний модуль 2. <u>II. Розвиток педагогічної теорії</u> 1. Розвиток проблеми мети і суті виховання	2	2	4	8
2. Розвиток концепції української національної системи освіти	2	2	4	8
3. Моделі виховання			2	2
4. Розвиток принципів виховання	2		2	4
5. Дидактичні теорії і концепції	2	2	2	6
Разом	8	6	14	28
Усього годин	16	10	28	54

Розподіл рейтингових балів за видами діяльності

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт вартості	Кількість робіт	Результат (бали)
1	Лекційні заняття	1	8	8
2	Практичні заняття	5	5	25
3	Портфоліо (робота з зошитом, творчі завдання)	17	1	17
4	Конспектування	5	1	5
5	Творча робота	10	1	10
6	Модульний тест	15	1	15
	Підсумковий рейтинговий бал			75
	Екзамен			25
	Нормований рейтинговий бал		100	100

Семінарське заняття № 1

Тема: Виховні системи

Питання для вивчення:

1. Спартанська система виховання.
2. Афінівська система виховання.
3. Релігійна традиція і лицарське виховання.
4. Система виховання джентльмена (Дж.Локк).
5. Система виховання в колективі (А.С.Макаренко).

Л і т е р а т у р а:

1. Локк Дж. Мысли о воспитании // Хрестоматия по истории зарубежной педагогики / Сост. А.И.Пискунов. – 1982.
2. Макаренко А.С. . Проблемы шкільного радянського виховання // Історія української школи і педагогіки / Упоряд. О.О.любар. – К.: Знання, 2003.
3. Макаренко А.С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду // Та же.
4. Макаренко А.С. Про батьківський авторитет // Та же.
5. История педагогики и образования, От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца 20 в. – М.:Сфера, 2004.
6. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: Навч. Посіб./ За ред.. О.О.Любар. – К: Знання, 2003.
7. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навчальний посібник. – К:ЦНЛ, 2003.
8. Левківський М.В. Історія педагогіки: Підручник. –К: ЦНЛ, 2003.

ЗАВДАННЯ для проведення семінарського заняття.

Розподіліться по групах. Кожна група – представники певної епохи. Анонуйте особливості своєї системи виховання у формі усного журналу, есе, презентації.

ЗРОБІТЬ ВИСНОВОК. Які педагогічні ідеї, на Ваш погляд, можна перейняти для сучасної теорії і практики освіти. Група експертів робить висновок.

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Установіть відповідність характеристик афінської та спартанської шкіл

Школа	Характеристика
А. Афінська Б. Спартанська	1. Авторитарний характер виховання 2. Жорстка державна регламентація виховання 3. Демократичний характер виховання 4. Гіпертрофована фізична підготовка 5. Застосування тілесних покарань 6. Наявність державних і приватних шкіл 7. Наявність шкіл підвищеного типу 8. Фізичне виховання як розвиток культури тіла

Відповідь: А. _____; Б. _____

2. Виберіть правильну відповідь:

	Система поглядів на виховання	Система виховання
1.	Мета виховання - беззаперечна слухняність, витривалість і засвоєння науки перемагати.	А – спартанська
2.	Основний елемент і головний зміст виховання хлопців - військова підготовка (у гіпертрофованих формах), і таке виховання - функція держави.	А - спартанська Б - афінська
3.	Мета виховання - гармонійний розвиток людини, виховання - не повністю державне.	А - афінська Б - спартанська
4.	Головне в етичному вихованні - формування дисциплінованості, мужності, самовладання, відчуття власної гідності, скромності.	А - афінська Б - спартанська

5.	Головне в етичному вихованні - повне підпорядкування особи соціальної групі. Розумове і естетичне виховання включало навчання музиці, співу, танцям, читанню, ораторському мистецтву, політиці, філософії.	А - афінська Б - спартанська
6.	Інтелектуальне виховання - мінімальне (основи читання і письма), здійснювалося приватними вчителями.	А - спартанська Б - афінська
7.	Фізичні вправи служать не для розвитку тілесної краси, а для сили, спритності, витривалості, уміння	А - спартанська Б - афінська
8.	Фізичне виховання спрямоване на підтримку здоров'я, розвитку сили, спритності і краси людського тіла, а також розвитку характеру.	А - афінська Б - спартанська
9.	Цінність музики і хорового співу - лише в її здатності організувати і мобілізувати воїнів	А - спартанська Б - афінська
10.	Музика - засіб естетичної насолоди, розуміння гармонії, яка характерна як для наук, так і для мистецтв	А - афінська Б - спартанська
11.	Вкажіть античну систему виховання, яка включала правило знищення хворих і покалічених дітей (тому що прекрасна душа може існувати тільки в красивому тілі).	А - спартанська Б - афінська
12.	Ставлення до слави: у хлопців необхідно виховувати зневагу до будь-якої слави, окрім військової.	А - спартанська Б - афінська
13.	Виховання дівчат повинно передбачати суворий устрій життя, фізичні вправи, загартування (як майбутніх солдатських матерів і дружин).	А - спартанська Б - афінська

3. Виберіть правильну відповідь із запропонованих варіантів:

	Питання	Відповідь
1.	Вкажіть назву державних виховних закладів в Спарті.	А - Агелли Б - Педоном
2.	Як називався керівник школи в Спарті?	У - Грамматіста і кифариста
3.	Як називалися приватні платні школи для дітей 7-13 років в Афінах?	Г - Дідаскал Д - Педагог

4.	Вкажіть слово, що означає «вчитель» (у афінських школах).	
5.	Як називали раба, який супроводжував учнів в школу (Афіни)?	
6.	Як називалася в Афінах школа для дітей з 13-18 років, де займалися п'ятиборством і бесідами з політичних і етичних питань?	А - Палестра Б - Гимназія У - Ефебія
7.	Як називався в Афінах навчальний заклад, де проходила підготовка до участі в керівництві державою?	
8.	Як називався навчальний заклад в Стародавній Греції, де хлопці старшого віку навчалися військовій справі і політиці?	
	Яким терміном позначали (у Стародавній Греції) наступні поняття (9 - 13):	
9.	Всебічна розвиненість, освіта і культура	А - Пайдейя Б - Калокагатія У - Діалектика Г - Риторика Д - Арете
10.	Фізична і етична досконалість	
11.	Мистецтво спорту	
12.	Красномовство	
13.	Зразкова поведінка, чеснота	

4. ЗАПОВНІТЬ ТАБЛИЦЮ «ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИХОВНИХ СИСТЕМ АНТИЧНОГО СВІТУ»

Основні виховні системи античного світу	Мета виховання	Завдання виховання	Система шкіл
Спартанська			

Афінська			

5. Виберіть правильну відповідь із запропонованих варіантів:

1.	Старогрецький філософ-трибун, який спонукав слухачів до самостійного пошуку істини під час бесід. Вважав метою виховання пізнання саме себе, вдосконалення моральності. Стверджував існування вічних понять моральності. Письмової спадщини не залишив.	А - Сократ Б - Платон В - Арістотель
2.	Старогрецький філософ, який вважав, що через виховання держава наближає вищу ідею блага: пропонував державну систему виховання і прагнув в ній об'єднати деякі риси афінського і спартанського	А - Платон Б - Арістотель В - Сократ
3.	Найбільший старогрецький учений, вихователь майбутнього полководця Олександра Македонського, зіграв найважливішу роль в розвитку античної педагогіки	А - Арістотель Б - Платон В - Сократ

4.	Видатний філософ Стародавньої Греції, який відкидав віру в богів і марновірства, автор твердження: «Природа і виховання подібні» (природовідповідність виховання).	А - Демокріт Б - Платон В - Сократ
5.	Найвідоміший педагог Стародавнього Риму, теоретик ораторського мистецтва, засновник і керівник риторської школи	А - Квінтіліан Б - Сенека

6. Знайдіть відповідність:

	Твір	Автор
1.	«Про виховання оратора» (у іншому перекладі «Про освіту оратора»).	А - Сократ Б - Платон
2.	«Держава», «Закони»,	В - Арістотель
3.	«Фізика», «Метафізика», «Про душу», «Політика».	Г - Квінтіліан
4.	Письмової спадщини не залишив.	

7. Заповніть таблицю: «Зародження педагогічної думки в давньогрецькій філософії»

	Демокріт	Сократ	Платон	Арістотель
Про природу дитини				
Мета виховання				
Зміст освіти і виховання				
Методи виховання і навчання				
Форми виховання і навчання				

8. Як Ви розумієте наступні висловлювання давньогрецьких філософів?

1. «Пізнай самого себе» (Сократ)

3. «Не можна двічі увійти до однієї і тієї ж річки» (Геракліт)

9. ВПИШІТЬ правильну відповідь.

СИСТЕМА СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ШКІЛ

Повітові та “зовнішні” монастирські і єпископські школи відвідували хлопчики віком від 7 до _____, де їх навчали читати, _____, рахувати і _____ співу. Всі учні вчилися в одному приміщенні, але кожен виконував _____. Точно встановленого _____ навчання і навчальних _____ не існувало. Спочатку учні зазубрювали молитви і псалми, а потім вчилися _____ релігійні книги, писати, співати, вивчали _____ (додавання, віднімання, множення _____). Навчання проводилось _____ (запитань і відповідей). Учні заучували відповіді на запитання, що ставив учитель, не розуміючи їхнього зміст.

Дещо ширшим був зміст навчання у “внутрішні*” школах. Від своїх служителів церква вимагала не так вже й багато: знати молитви, вміти читати _____ Євангеліє (навіть і _____ змісту прочитаного), знати послідовність проведення _____ ритуалів.

Ключ: читати, церковному, катехізичним способом, арифметику, особисте певне завдання, церковних, не розуміючи, програм, писати, 15 років, строку, латиною.

СИСТЕМА ЛИЦАРСЬКОГО ВИХОВАННЯ

Лицарі створили для своїх дітей систему світського виховання, в якій “семи вільним мистецтвам” шкільної освіти протиставлялись _____. Саме вони і являли собою зміст виховання та навчання хлопчиків. До цієї системи виховання належали: верхова їзда, плавання, _____, кидання списа, фехтування, полювання, _____, вміння складати вірші, співати й грати на музичних інструментах.

Феодалі готувалися до військової служби з дитячих років. Спочатку сини феодалів навчалися умінню їздити верхи та _____, а потім вони відряджались до замку свого _____. Там хлопець спочатку виконував обов'язки _____ при господині маєтку (від 7 до 14 років), а потім ставав _____, беручи участь у військових походах. У віці _____ юнака-феодала посвячували у лицарі. Йому вручали шпори та _____ під час особливої церемонії, на якій були присутні _____ та гості. Але на цьому навчання військовій справі не закінчувалось. Воно продовжувалось і під час війни, і в _____.

Ключ: гра в шахи, володіти зброєю, пажа, меч, родина, мирні роки, “сім лицарських добродітностей”, стріляння з лука, сеньйора, 18-20 років, зброєносцем господаря

10. Що було курсами «тривіума» і «квадріума»? Назвіть основні навчальні дисципліни та їх призначення

11. Дайте правильну відповідь:

1). Релігія, яка визначала специфіку виховання в середньовічній Європі -

в) Іслам

б) Християнство

а) Буддизм

2). Навчання в середньовічній Європі з V в. по XVII в. відбувалося на

а) Латинській мові

в) Французькій мові

б) Грецькій мові

г) Старослов'янській мові

3). Зміст середньовічної освіти складали

а) П'ять вільних мистецтв в) Сім вільних мистецтв

б) Шість вільних мистецтв г) Вісім вільних мистецтв

4). Людина, яка отримала зразкове виховання в Західній Європі в ранньому Середньовіччі -

а) Лицар

в) Чернець

б) Ремісник

г) Купець

5). Чим визначалися мета і зміст кожного предмету в період Середньовіччя?

- а) Всебічним гармонійним формуванням особистості
- б) Ставленням до релігії
- в) Розвитком науки і прагненням до прогресу

6). Які предмети входили в повний курс середньовічних наук, які називалися «вільними мистецтвами»?

- а) Граматика, риторика, діалектика
- б) Граматика, риторика, діалектика, арифметика, геометрія, астрономія, музика
- в) Граматика, риторика, діалектика, арифметика, геометрія, астрономія, медицина
- г) Граматика, риторика, діалектика, арифметика, астрономія

7). Головні типи церковних навчальних закладів в раннесередньовічній Європі:

- а) Міські школи
- б) Монастирські школи
- в) Університети
- г) Єпископальні (кафедральні) школи
- д) Гільдейські школи

8). Що в період Середньовіччя називали «вінцем наук»?

- а) Граматику
- б) Діалектику
- в) Богослів'я
- г) Медицину

9). Основна форма навчання в середовищі ремісників і купців в період Середньовіччя-

- а) Монастир
- б) Університет
- в) Професійна школа
- г) Учнівство

10). Коли в Західній Європі при соборах і монастирях почали з'являтися перші університети?

- а) У IX ст.
- б) У XII ст.
- у) У XIII ст.
- г) У XV ст.

11). Що в лицарському вихованні було засобом виховання наполегливості?

- а) Участь в турнірах в) Гра в шахи
б) Фехтування г) Уміння співати і складати вірші

ДЖОН ЛОКК (1632 - _____)

12. ЗАПОВНІТЬ ТАБЛИЦЮ:

«ПРОГРАМА ВИХОВАННЯ ДЖЕНТЛЬМЕНА ЗА ДЖ. ЛОККОМ»

Зміст	Цілі виховання	Шляхи і засоби виховання
Фізичне виховання		
Етичне виховання		
Розумове виховання		
Трудове виховання		

13. Знайдіть правильну відповідь:

1). Формування характеру дитини, на думку Дж. Локка, повинно відбуватися

- а) У сім'ї
- б) У школі
- в) Під час змагань

2). Що мав на меті Дж. Локк, коли створював систему «виховання джентльмена»?

- а) Виховати атеїста, вільного від забобонів, який уміє поєднувати особисте щастя з благополуччям нації
- б) Виховати ділову, практичну людину з манерами аристократа, майбутнього підприємця
- в) Виховати, перш за все людину, а не чиновника, не солдата, не суддю, не вченого

3). Згідно теорії Дж. Локка:

- а) Всі ідеї і принципи мають вроджену основу
- б) Всі людські знання набуваються з досвіду
- в) Відбувається пригадування «вищих ідей»

4). У якості найважливішого методу етичного впливу Дж. Локк пропагандував:

- а/ переконання;
- б/ вивчення правил поведінки;
- в/ покарання.

14. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ: «ТАК» ЧИ «НІ»

1) Не слід обов'язково нав'язувати дітям підручник. Учитель повинен перетворювати необхідні заняття в розваги. _____

2) Дитина повинна отримати багато іграшок відразу, щоб, награвшись, могла всю увагу приділити тільки заняттям. _____

3) Учить дітей легко ділитися своїми речами і хай вони переконаються на власному досвіді, що найщедріша людина завжди багатша; і користується ще визнанням. _____

4) Допитливість в дітях потрібно присікати, оскільки частіше, вона йде супроти занять . _____

5) Створіть якомога більше законів і правил для дитини. Бо справжній джентльмен повинен виховуватися в жорстких рамках. _____

15. ОБВЕСТИ ВСІ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ

Правила виховання за Джоном Локком:

- 1) вихователь повинен замінювати батька, і виконувати деякі його обов'язки;
- 2) вихователь може карати та заохочувати дитину;
- 3) вихователь повинен ґрунтовно вивчити характер і здібності дитини;
- 4) в ідеалі вихователь повинен добитися того, щоб учень сам просив навчити його будь-чому;
- 5) вихователь повинен створювати якомога більше законів і правил для дитини;
- 6) вихователь повинен приділяти багато уваги звичкам дитини. І виховувати якомога більше звичок одночасно.

АНТОН СЕМЕНОВИЧ МАКАРЕНКО

Роки життя _____

16. Наукові ідеї та методичні розробки А.С. Макаренка, які суттєво збагатили педагогіку

Принцип трудового виховання _____

Принцип

Принцип

Принцип _____

Зведений загін –

Взаємодія дитячого та дорослого колективів

19. ДАЙТЕ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ:

1) Заклад, яким керував А. Макаренко у період з 1927 по 1935 рр. носив ім'я:

- а) Стешенка;
- б) Горького;
- в) Держинського;
- г) Затонського;
- д) не мав імені.

2). У творі "Педагогічна поема":

- а) розкривається досвід роботи А. Макаренка в колонії ім. Горького;
- б) розкривається досвід роботи А. Макаренка в комуні ім. Держинського;
- в) узагальнено досвід роботи А. Макаренка і в колонії ім. Горького, і в комуні ім. Держинського.

3). Яку форму первинного колективу практикував А. Макаренко у комуні ім. Держинського?

- а) зведені загони;
- б) різновікові загони;
- в) загони уповноважених;

г) загони дітей приблизно однакового віку.

4). Найвищим органом у колективах А.С.Макаренка були _____, що вирішували більшість питань. На цих зібраннях обиралися робочі органи самоврядування: рада колективу, санкомісія, господарська комісія та уповноважені. На таких зібраннях обговорювалися щоденні справи колективу і вироблялися перспективні лінії розвитку, які нерозривно пов'язувалися зі стилем роботи в колективі.

20. ЯКІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ЗАПРОПОНУВАВ А. С.Макаренко?

Семінарське заняття № 2

Тема: Проблема національної культури і школи на рідній мові в історії вітчизняної педагогіки 19 -20 ст.ст.

Індивідуальні завдання до семінару

1. Традиції народної педагогіки в спадщині О.В.Духновича.
2. Т.Г.Шевченко про збереження і поданий розвиток рідної школи, національної системи виховання, мови і культури.
3. Ідея народності в педагогічній теорії К.Д.Ушинського.
4. Погляди М.І.Костомарова щодо розвитку національної школи, навчання і виховання рідною мовою.
5. Положення П.О.Куліша про значення рідної мови у формуванні національного мислення і духовності дитини.
6. Педагогічні погляди Лесі Українки.
7. Громадсько-просвітницька діяльність і педагогічні погляди М.М.Коцюбинського.
8. Розвиток І.Я.Франком традицій народної педагогіки, його погляди щодо розвитку української національної системи виховання.
9. Б.Д.Грінченко про вплив рідної мови на розвиток задатків і хисту дитини.
10. Погляди і діяльність М.С.Грушевського щодо розвитку національної школи, української системи виховання.
11. Наукове обґрунтування С.Ф.Русовою будівництва української національної школи.
12. Роль Я.П.Ряппо, В.П.Затонського, Т.Г.Лубенця у створенні української педагогіки і школи.
13. В.О.Сухомлинський про роль рідної мови в навчанні, вихованні і розвитку дітей.
14. Основні напрямки розвитку національної системи виховання на сучасному етапі.

Л і т е р а т у р а:

1. Закон України «Про освіту» // Голос України. – 1996. -25 квітня.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна 21 століття»)// Освіта. – 1993 – 3 вересня.
3. Концепція національного виховання//Освіта. – 1996. – 7 серпня.
4. Веркалець М.М. Педагогічні погляди Б.Д.Грінченка // Радянська школа, 1988, №12.
5. Грушевський М.М. Про українську мову і українську школу.- К.,1991.
6. Губко С.Г. Формування національної свідомості юнацтва у світлі ідей Софії Русової // Рідна школа, 1991 , №1.
7. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія /Упоряд. О.О.Любар; За ред.. В.Г.Кременя. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003.- 766 с.
8. Калениченко Н.П. Педагогічні ідеї Софії Русової // Рідна школа, 1991, №1.
9. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки: Навч.посіб./ За ред.. О.О.Любара. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 450с.
10. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні (10 –поч.20 ст.): Нариси. – К., 1991.- 380 с.
11. Русова С. Нова школа/ Вибрані педагогічні твори.-К.: Освіта, 1996. С.207 – 219.
- 12.Смаль В.З. Педагогічні ідеї І.Я.Франка. – К.,1966.
- 13.Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям // Твори:У 5т. –Т.3. – К., 1977.
- 14.Педагогічні ідеї Г.С.Сковороди. – К.,1972.
- 15.Ушинський К.Д. Про народність у громадському вихованні // Вибрані педагогічні твори: У 2т. – Т.1. – К.,1982.

ЗАВДАННЯ для проведення семінарського заняття.

Форма роботи: загальногрупова робота на основі обговорення індивідуальних завдань : конференція “За круглим столом”.

ЗРОБІТЬ ВИСНОВОК. Наскільки сучасними ідеї національної культури і школи на рідній мові в історії вітчизняної педагогіки 19-20 ст. є для української педагогіки 21ст.

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Що Ви розумієте під поняттям „національне виховання”? _____

А. Розвивав ідею народності виховання, важливою ознакою якої вважав мову і систему виховання, що відповідає історичним і національним традиціям народу;

Б. Створив мережу навчальних земських малокомплектних шкіл. Вважав, що школа має забезпечити надання учням різнобічних гуманітарних і реальних знань, розвинути здатність до самоосвіти, виховати у них такі моральні риси, як: патріотизм, чесність, справедливість, любов до праці, дисциплінованість; сприяти зміцненню фізичних сил і здоров'я учнів і розвивати естетичні почуття;

В. Метою виховання вбачав підготовку вільної людини, гармонійно розвиненої, щасливої, корисної для суспільства, людини, здатної жити і боротися.;

Г. Висловлював ідею створення національної школи.

Виховним ідеалом вважав людину з багатогранними знаннями і високими моральними якостями, що здатна застосовувати свої знання в житті, вміє цінити мистецтво, любить працю;

Д. Виступав проти станової школи, пропагував ідею загальнолюдського виховання, що повинно підготувати до суспільного життя морально свідому людину, що володіє широким кругозором.

4. Співвіднесіть авторів з їхніми працями.

Автори:

1. Лєсгафт П.Ф. _____

2. Алчевська Х.Д. _____

3. Лубенець Т.Г. _____

4. Грінченко Б.Д. _____

5. Франко І.Я. _____

6. Українка Л. _____

7. Русова С.Ф. _____

Праці:

- А. “Що читати народові?”;
- Б. “Книга для первонаачального чтения в школе и дома”;
- В. “Про відношення анатомії до фізичного виховання”;
- Г. “Книги дорослих”;
- Д. “Підготовка вчителів гімнастики в країнах Західної Європи”;
- Е. “Про ігри та фізичне виховання в школі”;
- Є. “Програма з усіх предметів для дорослих і малолітніх учнів”;
- Ж. “Українська граматики до науки читання й письма”;
- З. “Народні школи і їх потреби”;
- Й. „Волинські картинки”;
- К. “Хрестоматия для первонаачального чтения и письменных упражнений”;
- Л. “Рідне слово”;
- М. „Народна початкова освіта в Бельгії”.

5. Из наведених робіт оберіть ті, що належать І.І.Огієнку.

- 1. “Огляд українського мовознавства”;
- 2. “Краса і сила”;
- 3. “Біля машини”;
- 4. “Українська культура”;
- 5. “Український стилістичний словник”;
- 6. “Голота”;
- 7. “Історія українського друкарства”;
- 8. “Талісман”.

6. Кому належить вислів "Народна освіта всьому голова, всьому основа":

- а) Т. Шевченку;
- в) П. Кулішу;
- б) М. Костомарову;
- г) М. Драгоманову.

7. Виховним ідеалом у педагогічній спадщині Г.Сковороди є:

8. Поезія Т.Шевченка про дітей. Назвати 3 вірша:

9. Автор першого в Україні підручника з педагогіки:

- а) Г.Сковорода; г) О.Духнович;
б) К.Ушинський; д) М.Корф;
в) С.Русова; е) Б.Грінчен

10. Співвіднесіть авторів з їх поглядами та діяльністю на виховання і освіту

Автори:	Погляди:
1. Лєсгафт П.Ф.;	А. Керівництво безкоштовною жіночою недільною школою, що була не лише навчальним закладом, а й своєрідною дослідницькою лабораторією, методичним центром з організації навчання дорослих;
2. Драгоманов М.П.;	Б. Обґрунтування принципу народності й виховання, навчання рідною мовою, запровадження в країні загального навчання, поширення освіти серед дорослого населення, розвиток ініціативи вчителів та підвищення їх педагогічної майстерності;

3. Лубенець Т.Г.;	В. Боротьба за створення народних шкіл з українською мовою навчання, які б діяли на гуманістичних, демократичних засадах і привели б український народ до національного відродження. Головне завдання школи – наповнення учнівських голів певною сумою знань; педагог є високоосвіченою, високоморальною особою, яка досконало знає свою справу, сумлінно виконує вчительський обов’язок, є справедливою, послідовною і цілеспрямованою у своїх діях;
4. Алчевська Х.Д.;	Г. Детально розглянуто усі існуючі в країнах Західної Європи системи гімнастики та дана їм наукову оцінку; розглядалися загальні питання виховання; виділено шість типів поведінки дітей;
5. Грінченко Б.Д.;	Д. Розглянуто розвиток української освіти, школи, культури та їх взаємодію на різних етапах національно-політичного життя народу;
6. Франко І.Я.;	Е. Гостро критикує систему народної освіти в царській Росії. Надає перевагу у навчанні дітей рідній мові, висловлюється за поліпшення політичних прав і матеріально-побутових умов народних учителів тощо;
7. Українка Л.;	Є. На сторінках журналу “Світло” широко представляє здобутки передової світової педагогічної думки. Переймається проблемами дошкільного виховання та початкового навчання на національних засадах;
8. Русова С.Ф.	Ж. Гостро критикує недоліки тогочасної народної школи та реакційну політику австрійського уряду в галузі освіти, бореться за створення шкіл, які були б тісно пов’язані з життям та інтересами народу. Поєднання навчання з працею, широка освіта, використання найкращих надбань людства, всебічний розвиток мислення та ін. психічних процесів дитини – такі завдання він ставив перед школою.

Семінарське заняття № 3

Тема: Особистість як найвища мета виховної діяльності у творчій спадщині видатних педагогів минулого

Питання для вивчення:

1. Концепція природного загальнолюдського виховання Ж.-Ж.Руссо.
2. Ідея “вільного виховання” та її реалізація в практиці роботи Яснополянської школи Л.М.Толстого.
3. В.О.Сухомлинський про шляхи формування творчої особистості.
4. Януш Корчак – педагог-гуманіст.

Л і т е р а т у р а:

1. Руссо Ж.-Ж. Еміль, або Про виховання // Пед.соч. у 2-х т.- Т.1. – М., 1981.
2. Валлон А. Педагогические і психологічні ідеї романа-трактату Ж.-Ж.Руссо «Еміль, або Про виховання» // Ж.-Ж. Руссо.Пед.соч.В 2-х т. Т.2.- М., 1981.
3. Толстой л.Н. Яснополянская школа за листопад і грудень місяця// Пед.соч.- М. 1985.
4. Сухомлинський в.А. Серце віддаю дітям // Избр.проізв. у 5 т.

ЗАВДАННЯ для проведення семінарського заняття.

Створення проектів. Робота по групах. Розробіть слайд-фільм про життєвий шлях, педагогічну спадщину Ж.-Ж. Руссо, Л. Толстого, В.Сухомлинського, Я. Корчака (використовуйте цитати з творів цих великих педагогів).

Обговорення: Наскільки актуальні педагогічні ідеї Ж.-Ж. Руссо, Л.Толстого, В.Сухомлинського, Я. Корчака для сучасної педагогічної теорії та освітньої практики?

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Жан-Жак Руссо

Роки життя

1. ДОПИШІТЬ

Мета виховання за Ж.-Ж. Руссо:

Ж.-Ж. Руссо розробив чітку програму виховання, яка передбачала

2.Що, на вашу думку, Ж.-Ж.Руссо хотів пояснити в цій цитаті:

«Все, чого ми не маємо при народженні і без чого ми не можемо обійтися, коли стали дорослими, дає нам виховання» ?

3. Які чинники, на думку Ж.Ж.Руссо, впливають на виховання людини і чому потрібно віддати пріоритет?

- а) Культура, релігія, школа. Релігійне виховання.
- б) Природа, люди, речі. Виховання, що дається природою, – найголовніше.
- в) Праця, колектив, школа. Трудове виховання.

4. ВСТАВТЕ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ

У системі виховання, за Ж.-Ж.Руссо, велика увага приділялась _____ . Це був протест проти _____ виховання, характерного для феодалізму. Він прагнув показати, що правильне виховання є засобом розв'язання корінних _____. Лише шляхом _____ можна перебудувати світ. Влада й багатство створили нерівність, людина втратила свободу і стала зіпсованою, а зіпсоване суспільство сприяє створенню _____. Тому дитину (Емілія) слід виховувати поза феодальним суспільством відповідно _____ (природовідповідно). Навчати _____ - означати дотримуватись законів розвитку організму дитини та її здібностей.

Ж.-Ж. Руссо вважав, що простих людей, трудівників та їх дітей виховувати непотрібно: вони вже виховані _____. Потрібно виховувати і перевиховувати феодалів, аристократів та їх дітей, щоб кожен із них став людиною, а не _____. Тому головним героєм свого роману Руссо взяв Емілія - сина багатих батьків із метою виховати його _____ людиною.

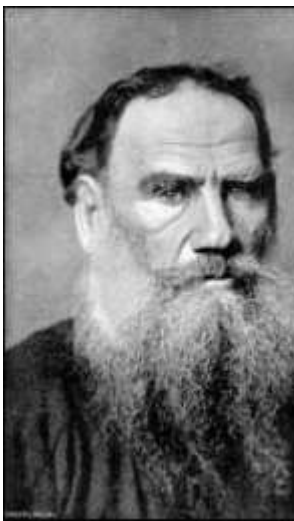
КЛЮЧ: природовідповідно, станового, соціальних проблем, особистості дитини, зіпсованих людей, виховання, самим життям, з природою, дармоїдом, справжньою.

5. ЗАПОВНІТЬ ТАБЛІЦЮ «ВІКОВА ПЕРІОДИЗАЦІЯ І СИСТЕМА ВИХОВАННЯ за Ж. Ж.Руссо»:

Періоди вікового розвитку	Зміст виховання	Завдання виховання
		Турбота про здоров'я дитини
	Розвиток «зовнішніх відчуттів»	
12 - 15 років		

		Виховання добрих почуттів, добрих суджень і доброї волі. Відкриття Бога.
--	--	--

6. ПРОАНАЛІЗУЙТЕ ДУМКУ Ж.-Ж. РУССО ПРО ВИХОВАННЯ ЖІНКИ. ВІДПОВІДЬ ОБГРУНТУЙТЕ.

Толстой Лев Миколайович

Роки життя

1828- _____ рр.

**5. НА ДУМКУ Л. М. ТОЛСТОГО,
ПРЕДМЕТОМ ПЕДАГОГІКИ Є**

7. Л.М. ТОЛСТОЙ ВВАЖАВ МЕТОЮ ВІХОВАННЯ

8. ОБВЕСТИ ВСІ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ:

Характерні риси Яснополянської школи:

- 1) заняття розпочиналися о 8-9 годині;
- 2) кожен вчитель давав щодня по 5-6 уроків;
- 3) в залежності від віку, підготовленості та успішності учнів розподіляли на дві групи: молодшу та старшу;
- 4) кожен учень сідав там, де йому хотілося;
- 5) домашніх завдань не було;
- 6) урок проходив у формі вільної бесіди з учнями;
- 7) не було певного плану і програми навчання;
- 8) дітям давалося завдання написати твори на різні теми.

9. ЧИ ПРИЙМАЄТЕ ВИ ТАКУ ПОЗИЦІЮ Л.М.Толстого? ВІДПОВІДЬ

ОБГРУНТУЙТЕ. «Якщо вчитель має тільки любов до справи, він буде хорошим вчителем. Якщо вчитель має тільки любов до учня, як батько, мати, він буде кращим за того вчителя, який прочитав усі книги, але не має любові ні до справи, ні до учнів. Якщо вчитель поєднує в собі любов до справи і до учнів, - він довершений вчитель»

13. ПОРІВНЯЙТЕ ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ Л.М.Толстого і Ж.-Ж.РУССО

	Же.-Ж. Руссо	Л.М. Толстой
Мета виховання		
Принципи виховання		
Зміст освіти і методи навчання		
Педагог-вихователь		

Василь Олександровіч СУХОМЛИНСЬКИЙ

Роки життя _____

14. Основні праці Сухомлинського:

15. Основні етапи життя і педагогічної діяльності В.О. Сухомлинського

Зміст етапу

Період часу

17. Оберіть із запропонованого переліку елементи педагогічної системи

В.О. Сухомлинського:

1 природа;

6 педагогічна освіта батьків;

2 мажорний тон взаємин;

7 гуманізм;

3 слово, праця;

8 виховання без покарань;

4 традиції;

9 „вільне виховання”;

5 духовне життя вихованців;

10 казка, музика, живопис.

18. ДАЙТЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯМ, ЯКІ ВВІВ В. Сухомлинський:

Духовне життя дитини -

Інтелектуальний фон класу -

Перспективний підхід до вихованця -

19. РОЗПОДІЛІТЬ ОСНОВНІ ІДЕЇ В.О.Сухомлинського ЗА НАПРЯМАМИ:

трудове виховання;

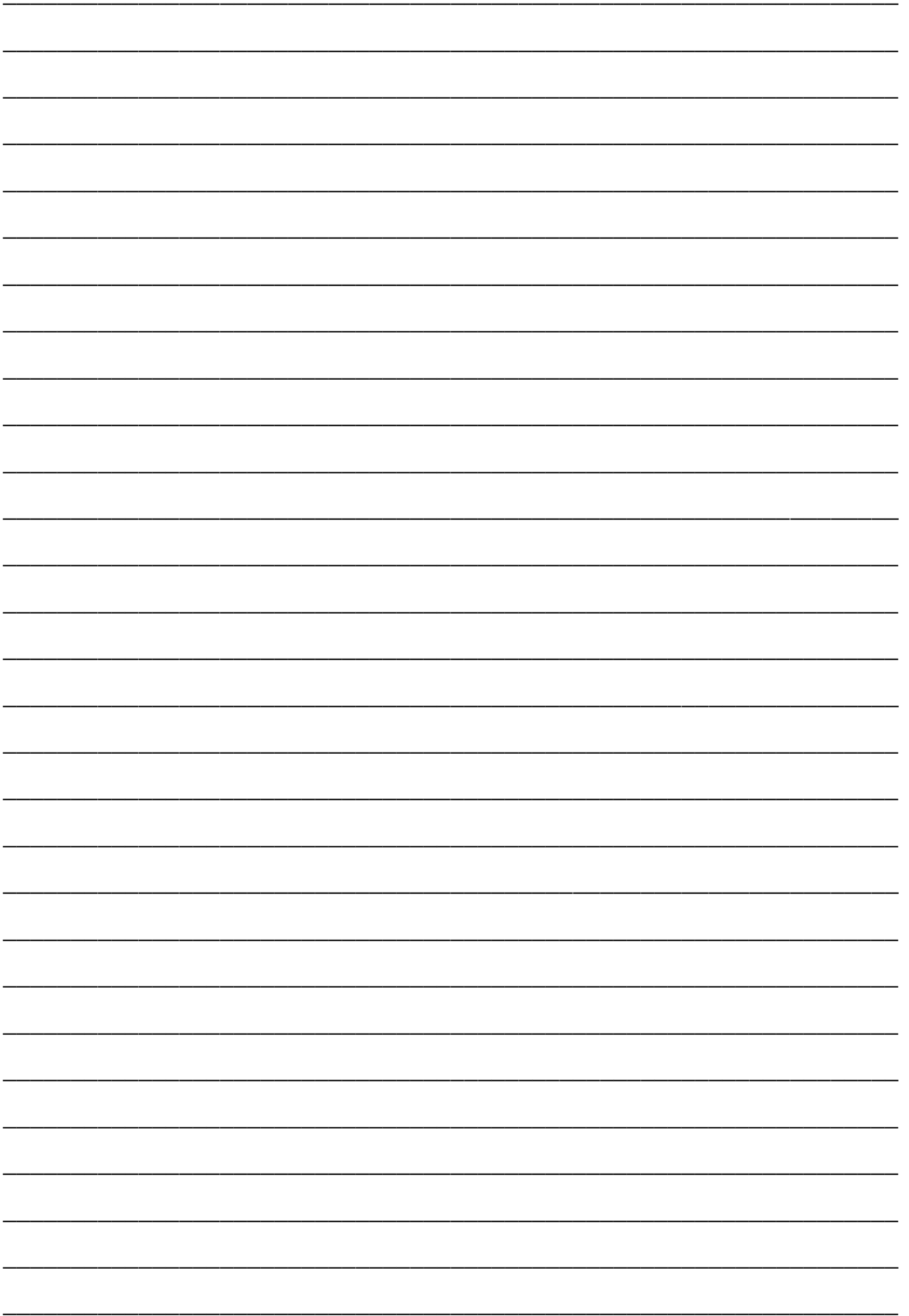
етичне виховання;

- 1) головне завдання - формування мислителя-трудівника;
- 2) виховання через довіру;
- 3) опора на позитивне;
- 4) єдність трудового виховання і загального розвитку;
- 5) з'ясування та розвиток індивідуальних здібностей в праці;
- 6) перспективний підхід до вихованця;
- 7) виховання культури потреб;
- 8) раннє включення в продуктивну працю;
- 9) творчий характер праці;
- 10) виховання красою;
- 11) моральні заповіді.

20. Співтовариство дітей, який об'єднує ідейна, інтелектуальна, емоційна і організаційна спрямованість це, за В.Сухомлинським:

1. дитячий колектив;
2. співдружність людей;
3. клуб за інтересами;
4. група.

21. З твору В.О. Сухомлинського «Серце віддаю дітям» випишіть цитати про мету виховання дітей.

22. НА ОСНОВІ ВІВЧЕННЯ ПРАЦІ Я.Корчака «ЯК ЛЮБИТИ ДИТИНУ» ВИЗНАЧІТЬ ПРИНЦИПИ ГУМАНІСТІЧНОГО ВІХОВАННЯ:

- 1) повага _____
- 2) повага _____
- 3) повага _____
- 4) повага _____
- 5) повага _____
- 6) перевага _____
- 7) безпека _____
- 8) ненасилля _____
- 9) безумовного _____
- 10) безумовної _____

23. Чому Я.Корчак в своїх роботах найчастіше вживав слово «дитина» і дуже рідко - «діти»?

Семінарське заняття № 4

Тема. Становлення і розвиток теорії навчання

Питання для вивчення:

1. Відкриття Я.А.Коменським уроку як форми навчання.
2. Вклад Й.Г.Песталоцці в розробку дидактики і методики початкового навчання дітей.
3. Теорія “виховуючого навчання” Й. Гербарта.
4. Ф.Дістервег та його дидактичне вчення.
5. Розробка К.Д.Ушинським питань дидактики.

Л і т е р а т у р а:

1. Коменский Я.А. Великая дидактика // Избр.пед. соч. В 2-х т.- Т.1.- М., 1982.
2. Песталоцци Й.-Г. Памятная записка парижским друзьям о сущности и цели метода. – Избр.пед.соч. в 2-х т. – Т.1.-М.,1981.
3. Дистервег А. Руководство к образованию немецких учителей // Хрестоматия по истории зарубежной педагогики. Сост. А.И. Пискунов.- М.,1981.
4. Ушинский К.Д. Родное слово.// Пед. Соч. В 6-ти т. – Т.2. –М.,1988.
5. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям // Избр.пед.соч. в 5-ти т.-Т.3.- К.,1980.

ЗАВДАННЯ для проведення семінарського заняття.

Робота над проблемними питаннями:

- 1.«Захист» актуальності та прогностичної значущості ідей Я.А.Коменського в галузі педагогіки.
2. Визначить актуальність ідей Й. Песталоцці, Й. Гербарта, Ф. Дістервега в сучасній педагогічній теорії та практиці.
3. Чому підходи Й. Гербарта до освіти залишаються провідними для сучасної масової школи і в той же час викликають запеклу критику?
4. Які вимоги до вчителя, за Ф. Дістервегом, зберігають свою актуальність і

сьогодні?

5. Прокоментуйте наведені вислови К.Д.Ушинського: “Якщо педагогіка хоче виховувати людину у всіх відношеннях, то вона повинна передусім пізнати її також у всіх відношеннях”; “Одна педагогічна практика без теорії – теж саме, що знахарство в медицині; “... педагог повинен багато вчитися, щоб розуміти душу в її проявах і багато думати про мету, предмет і засоби виховної майстерності, перш ніж стати практиком”; “Мало успіху буде мати та школа, до якої дитя приходить, як із раю до пекла, і з якої біжить як із темного пекла”.

6. Прослідкуйте динаміку розвитку іді природовідповідності у педагогічній спадщині Я.А. Коменського, Ж.-Ж. Руссо, Ф.Дістервега, К. Ушинського.

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Коменський Ян Амос
РОКИ ЖИТТЯ

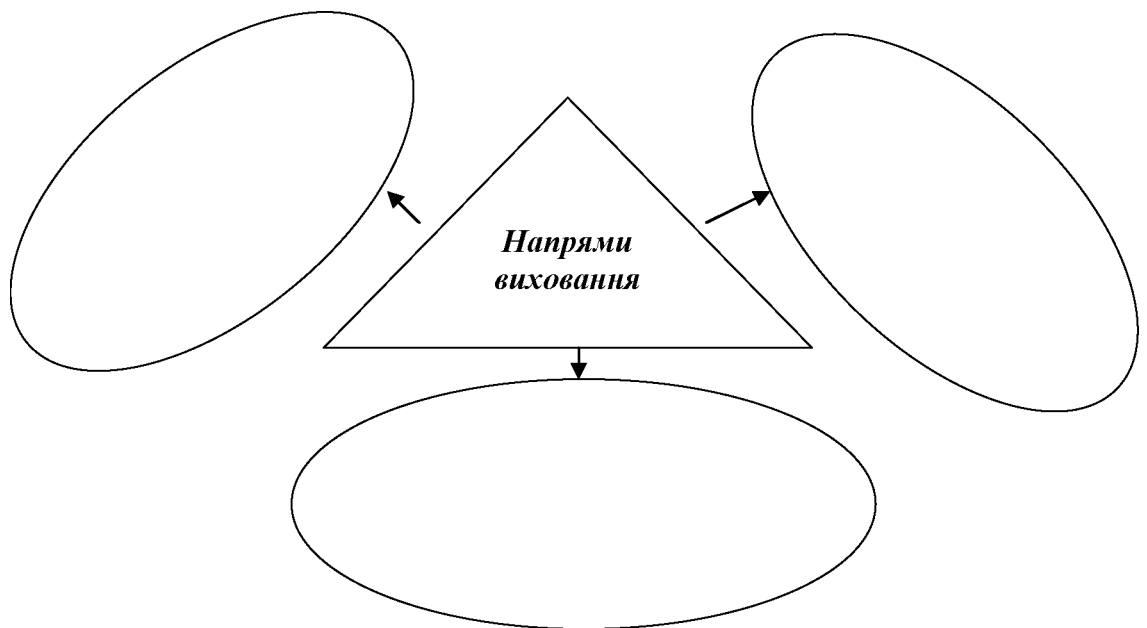
1. СФОРМУЛЮЙТЕ «ЗОЛОТЕ ПРАВИЛО ДИДАКТИКИ»

2. Заповніть таблицю і схему:

Дидактичні принципи Я.А. Коменського

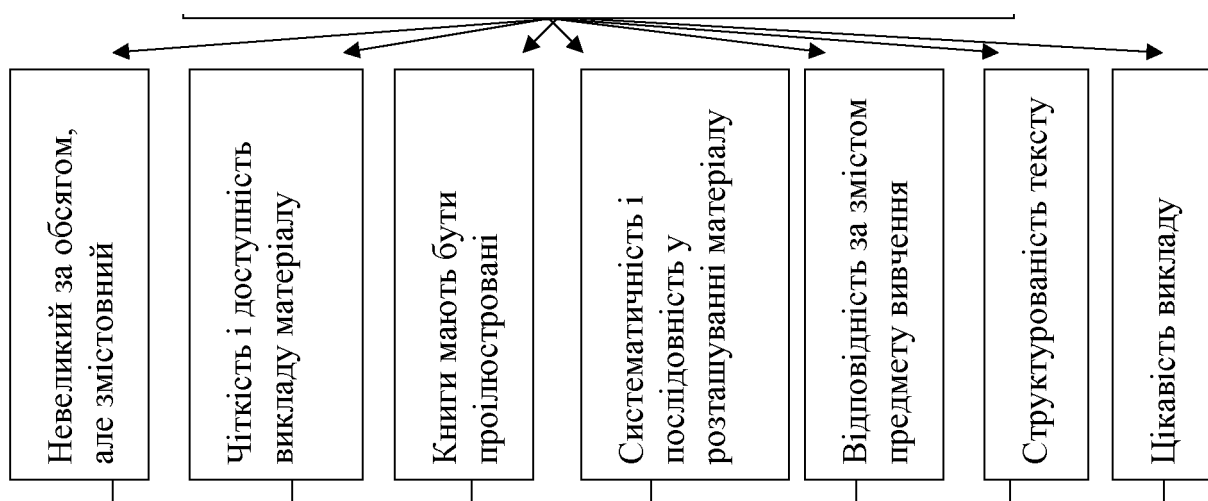
Принцип	Суть принципу	
Принцип природовідповідності		
Принцип наочності навчання		
Принцип послідовності навчання		
Принцип посиленості навчання		
Принцип міцності засвоєння навчального матеріалу		

Принцип свідомості навчання	
Принцип систематичності навчання	

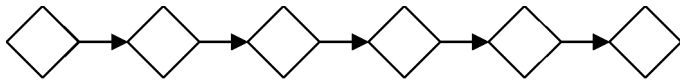
3. НАПИШІТЬ Основні ознаки класно-урочної системи Я.А.Коменського. Структура уроку.

Вимоги до побудови підручників (за Я.А. Коменським)

5. РОЗТАШУВАТИ В ПРАВИЛЬНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ КЛАСИ ЛАТИНСЬКОЇ ШКОЛИ Я.А. КОМЕНСЬКОГО:

- 1) фізичний;
- 2) риторичний;
- 3) моральний;
- 4) граматичний;
- 5) математичний
- 6) діалектичний.

6. ВПИСАТИ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ

Я.А.Коменський народився в сім'ї, яка належала до спільноти

_____.

У польському місті Лешно в 1631 році випустив

книгу _____, а у

1632 році

написав _____, яка

прославила його ім'я у всьому світі.

Я.А.Коменський в роботі виступає за демократизм, негативне ставлення

_____ і _____.

Демократизм педагога позначається в його

вимозі _____ школи.

Головні ідеї його дидактики носять

_____ характер: пізнання реального світу на

основі _____, реалізм, принцип

_____.

Коменський стверджував, що «зі всякої дитини можливо зробити _____».

Великий педагог розробив періодизацію, в основу якої поклав

_____.

Для дітей до 6 років він пропонує материнську школу, для отрочтва -

_____ , для юнацтва повинна

існувати

_____ , для змужнілих молодих людей

_____.

Я.А.Коменський теоретично обґрунтував

навчальних занять і практично застосував її. Вважав

посаду _____ дуже

Автофтезія - _____

Автохресія - _____

Велика дидактика - _____

Гномологія - _____

Дидахографія – _____

Пампедія – _____

Пандідаскали – _____

Пангноміка – _____

Панорганія – _____

Пансофія – _____

Пансхолія – _____

«Сіль мудрості» - _____

9. ПІДПИШІТЬ ПОРТРЕТИ ПЕДАГОГІВ ТА РОКИ ЇХ ЖИТТЯ.

Етичне виховання		
Розумове виховання		

13. Яку ідею Й.Песталоцці К.Ушинський назвав „великим відкриттям, що принесло і приносить людству більше користі, ніж відкриття Америки" і яка „назавжди залишить за ним ім'я першого народного вчителя":

а) обґрунтування принципу наочності навчання;

б) ідея про розвивальний характер навчання;

в) розробка теорії „природного шляху пізнання".

14. Й. Песталоцці СТВЕРДЖУВАВ: «ЩОБ ЗМІНИТИ ЛЮДЕЙ, ЇХ НЕОБХІДНО ЛЮБИТИ. ВПЛИВАТИ НА НИХ ПРОПОРЦІЙНО ЛЮБОВІ ДО НИХ». ЧИ ПОГОДЖУЄТЕСЯ ВИ З ЦИМ ПОЛОЖЕННЯМ? СВОЮ ВІДПОВІДЬ ОБґРУНТУЙТЕ.

15. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ:

Найважливішим засобом виховання за Й. Гербартом-

Мета виховання за Й. Гербартом-

Завдання виховання за Й.Гербартом: _____

Сутність виховання Й.Гербарт обґрунтовував ідеалістичною філософією, а мету виховання - етикою. На основі цього він створив _____

16. Заповніть таблицю: Виховна система за Й. Гербартом

Мета виховання	Зміст виховання	Завдання	Засоби і методи
Виховання етичної людини	Виховуюче навчання		
	Етичне виховання		
	Управління		

17. ЗНАЙТИ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ:

Типи шкіл, які пропонував створити Й.Гербарт:

1) елементарна;

4) ієзуїтська;

2) міська;

5) християнська;

3) гімназія;

6) народна.

18. ЗАПОВНІТЬ ТАБЛИЦЮ «ВИДИ НАВЧАННЯ за Й. Гербартом»

Вид навчання	Суть навчання
Описове навчання	
Аналітичне навчання	
Синтетичне навчання	

19. НАПИСАТИ ПОРАДИ Й. ГЕРБАРТА ЩОДО ЗАУЧУВАННЯ НАПАМ'ЯТЬ

20. ОБВЕСТИ ВСІ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ:

1). Вищу мету виховання А.Дістервег визначав як:

23. РОЗПОДІЛІТЬ ПОЛОЖЕННЯ:

Правила навчання, що стосуються матеріалу вивчення	Правила навчання відповідно до зовнішніх умов, часу, місця навчання

- 1) Навчай культуровідповідно.
- 2) Пов'язуй споріднені за змістом предмети.
- 3) Затримуйся, головним чином, на вивченні основ.
- 4) Проходь зі своїми учнями предмети швидше послідовно, ніж одночасно.
- 5) Розподіляй матеріал кожного навчального предмету відповідно до рівня розвитку і законів розвитку учня.
- 6) Враховуй майбутнє положення твого вихованця.
- 7) Розкривай наступні положення не за допомогою загальних дій, а розвивай їх з урахуванням природи предмету.

24. УСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ:

1. Учитель ...	А. . хороший учить її знаходити.
2. Поганий учитель повідомляє істину ...	Б . .німецьких учителів.
3. Піклується про те, щоб учні не забули того ...	В. . означає збуджувати У. .бути самодіяльним.
4. Виховувати - ...	Г. . що вивчили.

Відповідь 1___, 2___, 3___, 4___

Основні праці	Автори
1. «Керівництво до освіти німецьких вчителів».	а/ Дж. Локк б/ Ф. Дістервег в/Й. Песталоцці
2. «Загальна педагогіка». «Підручник з психології».	а/Я.А.Коменський б/ Т. Мор в/ Й. Гербарт
3. «Лінгард і Гертруда».	а/Й. Песталоцці б/ Й. Гербарт в/ Дж. Локк
4. «Велика дидактика».	а/ Дж. Локк б/Я.А.Коменський в/ Ф. Дістервег
5. «Еміль, або Про виховання».	а/ Ф. Дістервег б/ Й. Гербарт в/ Ж-Ж. Руссо
1. Запропонував ідеї розвиваючого навчання, елементарного виховання, початкового навчання.	а/ Й. Гербарт б/ Дж.Локк

2. Розробив принцип природовідповідності і культуровідповідності.	в/ Й.Песталоцці
3. Йому належить ідея гармонійного розвитку всіх здібностей.	г/ Ж.-Ж. Руссо
4. Рекомендував користуватися в процесі навчання, де можливо, ігровими прийомами, застосовувати наочність.	д/ Ф.Дістервег
5. Виступав за гуманістичне і проти авторитарного виховання.	

25. Виберіть правильну відповідь.

1). Відомий зарубіжний педагог, який започаткував ідею розвивального навчання:

а) Я.А.Коменський;	г) Ф.Дістервег;
б) Й.Песталоцці;	д) Дж. Локк;
в) Й.Герbart;	е) Ж.-Ж. Руссо.

2). У чому обґрунтування Й.Песталоцці принципу наочності поглиблює погляди націю проблему Я.А. Коменського:

- а) Песталоцці пояснив ряд нових прийомів використання наочності у навчальному процесі;
- б) Песталоцці пояснив значення наочності у розвитку дитячого мислення;
- в) Песталоцці визначив закономірності дитячого мислення і на основі цього довів необхідність наочного навчання.

3). Якому змісту освіти надавав перевагу Ф. Дістервег:

- а) розвитку розумових сил і здібностей дитини у процесі навчання;
- б) володінню новими знаннями, у ході чого відбувається і розумовий розвиток дитини;
- в) органічна єдність розумового розвитку і оволодіння сумою знань у процесі навчання.

4) *Основною принципу природовідповідності виховання у вченні Й.Песталоцці є твердження, що:*

- а) найважливішою умовою правильного виховання є його слідування за природою, тобто узгодження виховних впливів з природним вільним розвитком дитини;
- б) виховання і навчання слід будувати у відповідності з закономірностями розвитку дитини.

5).*За визначенням Ф.Дістервега „гармонійний розвиток” - це:*

- а) досконалий розвиток людини у всіх відношеннях (розумовому, моральному, естетичному тощо);
- б) досконалий розвиток людини в залежності від співвідношення закладених у неї природою задатків;
- в) досконалий розвиток у людини закладених природою задатків, необхідних їй для життя.

Костянтин Дмитрович УШИНСЬКИЙ

Роки життя _____

26. ДОПИСАТИ:

Ушинський визначав виховання як

а предмет виховання -

27. ОБВЕСТИ ПРАВИЛЬНІ ВІДПОВІДІ:

1). Основні принципи виховання за Ушинським:

1) народність;	5) наочність;
2) християнська духовність;	6) науковість;
3) свобода і демократизм;	7) гуманізм;
4) трудове виховання;	8) виховання в колективі.

2). Серед напрямів виховання К.Д.Ушинський першочергову роль відводив:

1) фізичному;	4) трудовому;
2) етичному;	5) естетичному;
3) розумовому;	6) етичному.

3). У своїй головній праці «Людина як предмет виховання. Досвід педагогічної антропології» К.Д.Ушинський:

- 1) розкриває проблему виявлення шляхів створення загальноосвітньої школи, яка відповідає б вимогам соціокультурного та історичного розвитку Росії;
- 2) розкриває проблему впровадження нових ідей в щоденну навчально-виховну практику;
- 3) дає наукове обґрунтування педагогіки.

4). До антропологічних наук К.Д.Ушинський відносив:

1) анатомію;	4) астрономію;	7) логіку;
2) математику;	5) філософію;	8) патологію людини;
3) фізіологію;	6) психологію;	9) географію.

5). Укажіть варіант відповіді, в якому правильно відображено позицію К.Ушинського щодо використання педагогічного досвіду інших народів:

- 1) у кожного народу своя особлива національна система виховання, а тому запозичення одним народом в іншого педагогічного досвіду є неможливим;
- 2) виховна система повинна будуватися у повній відповідності з особливостями і потребами своєї країни, але це не заперечує критичного використання педагогічного досвіду інших народів; за умови дотримання принципу народності громадське виховання здійснюється в дусі народних звичаїв, традицій, національного характеру, тому перенесення будь-яких елементів виховання з однієї країни в іншу є недопустимим.

б). Співвіднесіть праці К.Д. Ушинського з їх основними темами.

Твори:

Тема:

1. „Людина як предмет А. Обґрунтовується ідея народності виховання; виховання. Досвід педагогічної антропології”;
2. „Про народність у суспільному Б. Досліджується фізіологічні сторони організму вихованні”; людини і обумовлені ним психічні явища;
3. „Про необхідність зробити В. Накреслений цікавий і змістовний план створення в російські школи російськими”; Росії вчительських семінарій у невеликих містах і, навіть, селах;
4. „Рідне слово”; Г. Значення праці для морального виховання дітей;
5. „Праця в її психічному і Д. Методику вивчення мови. виховному значенні”.
6. „Проект учительської Е. Дав низку цінних порад щодо організації організації семінарій”. навчально-виховного процесу в школі

Семінарське заняття № 5

Тема. Розробка і розвиток ідеї колективного виховання

Питання для вивчення:

1. Обґрунтування Н.К.Крупською ідеї колективного виховання в межах піонерського руху.
2. Виховання як процес організації життя та діяльності дітей у “Першій дослідній станції з народної освіти” С.Т.Шацького.
3. Розробка А.С.Макаренком теорії дитячого колективу та його досвід виховання дітей в колективі .
4. Єдина система шкільно-сімейного колективного виховання В.О.Сухомлинського.
5. Комунарська методика виховання І.П.Іванова.

Л і т е р а т у р а:

1. Крупская Н.К. Пионердвижение как педагогическая проблема// Пед.соч. в 10-ти т. – Т.5 – М.,1959.
2. Шацкий С.Т. Предисловие к книге “Годы исканий” //Хрестоматия.

ЗАВДАННЯ для проведення семінарського заняття

Дайте обґрунтовану відповідь на запитання:

1. Чи є підстави вважати ідеї колективного виховання актуальними для сучасних умов розвитку школи на основі демократизації, гуманізації, індивідуалізації, людиноцентризму?
2. Чи існують альтернативні теорії виховання в сучасних умовах?
3. Чи бачите Ви перспективи подальшого розвитку колективного виховання?

ПІДГОТОВЧА РОБОТА ДО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Розкрийте детально педагогічні погляди Надії

Костянтинівни Крупської:

Організатор і теоретик дошкільного виховання та піонерського руху; прихильник колективного виховання і самоврядування в школі; велику увагу приділяла особистості вчителя; теоретик політехнічного та трудового виховання і освіти.

2. Визначіть основні етапи науково-педагогічної діяльності С. Шацького.

2. «Зупинка в розвитку - смерть колективу» (А.

Макаренко) _____

3. «Педагогічний колектив – єдина сила, яка виховує» (В. Сухомлінський)

5. НАПИШИТЬ ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ СИСТЕМИ

А.С. МАКАРЕНКА: «КОЛЕКТИВ ЯК МЕТА І ЗАСІБ ВИХОВАННЯ»

Колектив – це _____

Етапи становлення та розвитку колективу:

Принципи виховання, які були застосовані А.С. Макаренком у вихованні колективу:

Принцип виховання у колективі та через колектив _____

Принцип естетизації дитячого життя _____

Принцип трудового виховання _____

Принцип

Принцип

Принцип _____

Зведений загін – -----

Взаємодія дитячого та дорослого колективів

6. ЯКІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ЗАПРОПОНУВАВ А. С.Макаренко?

7. ДАЙТЕ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ:

1) Заклад, яким керував А. Макаренко у період з 1927 по 1935 рр. носив ім'я:

- а) Стешенка;
- б) Горького;
- в) Держинського;
- г) Затонського;
- д) не мав імені.

2). У творі "Педагогічна поема":

- а) розкривається досвід роботи А. Макаренка в колонії ім. Горького;
- б) розкривається досвід роботи А. Макаренка в комуні ім. Держинського;
- в) узагальнено досвід роботи А. Макаренка і в колонії ім. Горького, і в комуні ім. Держинського.

3). Яку форму первинного колективу практикував А. Макаренко у комуні ім. Держинського?

- а) зведені загони;
- б) різновікові загони;
- в) загони уповноважених;
- г) загони дітей приблизно однакового віку.

4). Найвищим органом у колективах А.С.Макаренка були

_____ , що вирішували більшість питань. На цих зібраннях обиралися робочі органи самоврядування: рада колективу, санкомісія, господарська комісія та уповноважені. На таких зібраннях обговорювалися щоденні справи колективу і вироблялися перспективні лінії розвитку, які нерозривно пов'язувалися зі стилем роботи в колективі.

5). Складена А. Макаренком для конкретизації цілей виховання програма людської особистості

- а) передбачає єдність трьох елементів: навчання, виховання і життя дітей;
- б) означає поєднання навчання основам наук у загальноосвітній школі з продуктивною виробничою працею дітей;
- в) має на меті діалектичну єдність виховання та вивчення дітей.

6). Кому належать слова: „Політехнізм не є якийсь особливий предмет викладання, він повинен пронизувати собою всі дисципліни“:

- а) В.Сухомлинському
- б) Н.Крупській
- в) А.Макаренку

7). Основні напрями виховання за С. Шацьким:

- 1) фізичний;
- 2) духовний;
- 3) етичний;
- 4) трудовий;
- 5) естетичний;
- 6) правовий.

8). У чому полягають погляди В.Сухомлинського на взаємовідносини особистості і колективу:

- а) головним повинен бути вплив особистості на колектив, адже духовне й інтелектуальне багатство кожної окремої особистості є основою повноцінного життя колективу;
- б) колектив повинен виступати могутнім фактором удосконалення особистості, а не навпаки, адже духовне багатство кожного залежить від багатства духовного життя колективу;
- в) особистість і колектив однаково впливають один на одного: чим більше духовних цінностей приносить кожний своїм товаришам у колективі, тим більшою виховною силою володіє колектив, тим більше колектив підготовлений проявляти турботу про своїх членів і впливати на людські стосунки.

